11. 12. 2012

ID: 87605

Křivé obvinění

Z dikce § 345 odst. 1 tr. zákoníku je zřejmé, že k naplnění skutkové podstaty postačí jen zjištění, že obviněný vědomě objektivně nepravdivě uvádí skutečnosti o tom, že jiná konkrétní osoba jednala či konala tak, že naplnila skutkovou podstatu trestného činu. Proto není potřeba pro naplnění znaků této skutkové podstaty zjišťovat, za jakým účelem či z jakého důvodu obviněný jiného křivě obvinil, neboť pro to, aby byla naplněna, postačí (na rozdíl od § 345 odst. 2 tr. zákoníku) jen skutkově prokázat, že se jednalo o lživé obvinění jiné osoby.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 749/2012, ze dne 11.7.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání nejvyššího státního zástupce podaném v neprospěch obviněného P. B., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2011 sp. zn. 5 To 47/2011, jako soudu odvolacího, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 1 T 67/2010, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 5 To 47/2011. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Městskému soudu v Praze přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 25. 10. 2010, sp. zn. 1 T 67/2010, byl obviněný P. B. uznán vinným zločinem křivého obvinění podle § 345 odst. 1, 3 písm. e) tr. zákoníku, jehož se podle skutkového zjištění dopustil tím,
že dne 8. 3. 2010 kolem 00.15 hodin v P. v ulici U S. při řešení zadržení ze spáchání přestupku v dopravě podle § 22 odst. 1 písm. f), bod 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, hlídkou Policie České republiky ve složení podpraporčík J. S. a podpraporčík E. Č., bylo oznámení o přestupku, jež slouží jako podklad ke správnímu řízení a které mu bylo předloženo k vyjádření, vlastnoručně do něj vepsal „nesouhlasím s přestupkem a měřením, policisté si řekli o úplatek, nezdáli se mi úplně nasazeni do služby“, přičemž tyto informace se nezakládaly na pravdě.

Za tento zločin byl obviněný odsouzen podle § 345 odst. 3 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou roků. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří roků.

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 5 To 47/2011, z podnětu odvolání obviněného podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. uvedený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného podle § 226 písm. a) tr. ř. zprostil obžaloby.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněného P. B. z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání. V jeho obsahu nejprve poukázal na argumenty, jimiž odvolací soud odůvodnil zprošťující výrok, zejména, že již na samotném počátku řízení došlo k neodstranitelné vadě, neboť zasahující policisté nejednali nestranným způsobem, ale sami vyhodnotili věc jako podezření ze spáchání trestného činu a obviněného odvezli na Místní oddělení Policie v H., čímž již od počátku šetření této věci bylo znemožněno její řádné objasnění, a

nelze tak posoudit, zda policisté skutečně žádali úplatek, anebo je obviněný křivě nařkl. Dovolatel se s tímto odůvodněním neztotožnil a odvolacímu soudu vytkl, že postupoval nesprávně, pokud sám neprovedl žádné důkazy a důkazy již dříve provedené soudem prvního stupně nezopakoval a vycházel jen z toho, že policisté postupovali nesprávně. Přitom soud prvního stupně po provedeném dokazování a zhodnocení důkazů shledal, že obviněný byl uvedenými policisty a listinnými důkazy z činu, jenž mu byl kladen za vinu, usvědčován. Podle dovolatele městský soud sice zpochybnil závěry dovoditelné z vyjádření obviněného pro úřední záznam, avšak nekonkretizoval, s jakými pokyny či nařízeními byl postup policistů J. S. a E. Č. v rozporu. Odvolacím soudem přitom nebyl uveden jakýkoliv důvod, který by svědčil o procesní nepoužitelnosti důkazních prostředků, o něž soud prvního stupně své rozhodnutí opřel. Odvolací soud nesplnil svou povinnost důkazy sám provést a zhodnotit je, pokud se chtěl od závěrů soudu prvního stupně odchýlit. V těchto nedostatcích dovolatel shledal extrémní nesoulad mezi skutkovými zjištěními, která nebyla odvolacím soudem posuzována, a vyvozeným závěrem o tom, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obviněný stíhán. Rovněž poukázal na to, že když odvolací soud vyloučil ze svých úvah některé provedené důkazy s tím, že jsou nezákonné, ač se o takové důkazy nejednalo, jde o případ tzv. opomenutých důkazů, a rozsudek odvolacího soudu považoval za „překvapivé rozhodnutí“. Vedle těchto výhrad nejvyšší státní zástupce odvolacímu soudu vytkl nesprávnost úvah o vadných skutkových podkladech ve vztahu k použité právní kvalifikaci podle § 345 odst. 1 tr. zákoníku a zdůraznil, že tato již nevyžaduje úmysl pachatele přivodit trestní stíhání jiného, čímž přisvědčil právní kvalifikaci v podobě, jak ji užil soud prvního stupně, kterou považoval za správnou.

V závěru dovolání nejvyšší státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. a § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 5 To 47/2011, jakož i všechna další rozhodnutí na něj neobsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. aby přikázal Městskému soudu v Praze věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Přestože bylo dovolání nejvyššího státního zástupce zasláno obviněnému i jeho obhájci, Nejvyšší soud do doby konání neveřejného zasedání jejich případné písemné vyjádření ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř. neobdržel.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání nejvyššího státního zástupce je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. b) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Když ověřil, že byly splněny tyto formální náležitosti dovolání, posuzoval, zda je dovolání důvodné.

Nejvyšší státní zástupce dovolání opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z dikce tohoto dovolacího důvodu plyne, že je určen k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva.

Jak se podává z obsahu podaného dovolání, jeho těžištěm je výhrada proti tomu, že obviněný byl obžaloby zproštěn podle § 226 písm. a) tr. ř., protože nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obviněný obžalován. Tato námitka v zásadě sice přímo nesměřuje proti právnímu posouzení, jak označený dovolací důvod předpokládá, neboť se dotýká postupu při zjišťování skutkových okolností (k tomu srov. rozhodnutí č. 40/2005 Sb. rozh. tr.), avšak dovolatel uvedené vady vytkl při současném konstatování existence extrémního rozporu mezi skutkovými zjištěními a závěrem o tom, že se předmětný skutek nestal, který spatřoval v postupu odvolacího soudu, jenž nedostál svým povinnostem vyplývajícím z ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. Když Nejvyšší soud shledal, že námitky směřující proti nesprávnému postupu odvolacího soudu pro nerealizaci důkazního řízení svědčí o kolizi se základními postuláty spravedlivého procesu při absenci řádné logické vazby na provedené

důkazy, usoudil, že jde o extrémní vybočení ze zákonného postupu odvolacího soudu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 8. 2010 sp. zn. III. ÚS 1800/2010). Tímto způsobem v dovolání vyjádřené nedostatky napadeného rozhodnutí Nejvyšší soud považuje za uplatněné v souladu s označeným dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a když zjistil, že nejsou dány podmínky pro to, aby bylo podané dovolání odmítnuto podle § 265i odst. 1 tr. ř., přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků napadeného rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející.

K uplatněným výhradám týkajícím se zejména postupu odvolacího soudu při projednávání odvolání obviněného je nejprve nutné z obsahu připojeného spisu uvést, že odvolací soud projednal odvolání obviněného při veřejném zasedání konaném dne 22. 3. 2011 (č. l. 87), při němž referentka JUDr. M. S. podala na základě spisu zprávu o stavu věci zaměřenou na otázky, které je třeba řešit, byl přečten rozsudek, rekapitulován předchozí průběh řízení a podle § 213 odst. 1 tr. ř. byl čten aktuální opis rejstříku trestů. Poté bylo přistoupeno k závěrečným návrhům a byl vyhlášen dovoláním napadený rozsudek.

Z obsahu rozsudku odvolacího soudu vzešlého z takto provedeného odvolacího řízení plyne, že odvolací soud obviněného obžaloby zprostil podle § 226 písm. a) tr. ř. proto, že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl obviněný stíhán a pro který byl rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 25. 10. 2010, sp. zn. 1 T 67/2010, uznán vinným. Důvody tohoto postupu odvolací soud v odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil na straně 5 a z jeho stručného obsahu lze shrnout, že shledal neodstranitelnou procesní vadu a závažné porušení práv obviněného v tom, že policisté J. S. a E. Č. nejednali nestranným způsobem, neboť nepřivolali příslušníky Inspekce Ministra vnitra či jinou policejní složku, ale sami věc bez dalšího zhodnotili, obviněnému nasadili pouta a převezli ho na Obvodní ředitelství policie P., Místní oddělení H., kde byl obviněný vyslechnut jiným příslušníkem tohoto oddělení, posléze ve věci slyšeným svědkem K. S. Podle odvolacího soudu tímto postupem bylo od počátku znemožněno jakékoliv prošetření jednání uvedené hlídky policie a objasnění toho, zda si o úplatek jmenovaní policisté skutečně řekli či nikoli. Omezení práv obviněného shledal odvolací soud v tom, že se obviněný nejprve v pozici svědka (nikoliv tedy podezřelého či obviněného) měl vyjádřit k tomu, jakým způsobem si policisté řekli o úplatek, což je podle tohoto soudu neodstranitelná vada bránící náležitému objasnění věci.

Z uvedeného je zřejmé, že na rozdíl od soudu prvního stupně, který uvedený skutek popsaný ve výroku o vině považoval za objasněný provedeným dokazováním a neměl o něm žádné pochybnosti, odvolací soud na podkladě uvedených úvah učinil závěr, že nebylo prokázáno, že se uvedený skutek stal. Změnil tak zcela skutkové zjištění, jež k odvolání obviněného přezkoumával.

Nejvyšší soud k tomuto postupu odvolacího soudu připomíná, že zde platí ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř., podle něhož odvolací soud může rozhodnout sám rozsudkem jen, je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn a popřípadě na základě důkazů provedených před odvolacím soudem doplněn nebo změněn. Odvolací soud se může odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně jen tehdy, jestliže v odvolacím řízení provedl znovu některé pro skutkové zjištění podstatné důkazy provedené již v hlavním líčení, nebo provedl důkazy, které nebyly provedeny v hlavním líčení.

Ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. tak určuje odvolacímu soudu limity pro odchýlení se od skutkového zjištění soudu prvního stupně, jež nesmí překročit. Odvolací soud proto nemůže sám rozhodnout rozsudkem, jestliže neprovedl žádné důkazy a měnil skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně jen na tom základě, že jinak hodnotil důkazy provedené v hlavním líčení před soudem prvního stupně (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 57/1984 Sb. rozh. tr.). Rovněž je z uvedeného ustanovení patrná nezbytná provázanost důkazů provedených soudem prvního stupně a znovu provedených či doplněných odvolacím soudem. Je též nutné zdůraznit, že odvolací soud je vázán hodnocením

důkazů, které provedl soud prvního stupně, s výjimkou těch, které provedl sám odvolací soud. Proto, i když se odvolací soud odchyluje od napadeného rozsudku, výsledky provádění důkazů a jejich hodnocení odvolacím soudem nemohou být odtrženy od dokazování a hodnocení ostatních důkazů provedených v hlavním líčení (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 57/1998 Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud po přezkoumání věci shledal, že odvolací soud zcela zásadním způsobem uvedená pravidla nerespektoval. Zatímco soud prvního stupně provedl důkazy, a to především výslechem svědků E. Č., J. S. a K. S., a rovněž listinnými důkazy, zejména úředními záznamy (viz protokol o hlavním líčení na č. l. 68 až 69) a tyto provedené důkazy ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. hodnotil (viz strana 3 rozsudku soudu prvního stupně), odvolací soud přečetl pouze nový rejstřík trestů, což je důkaz, který se nikterak netýká učiněných skutkových okolností. Odvolací soud tak porušil povinnosti vyplývající z ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. tím, že v rámci veřejného zasedání, aniž by provedl jediný důkaz, tj. při absenci jakéhokoliv doplnění dokazování, učinil jen na podkladě vlastních úvah zásadní změnu skutkového stavu věci, což vedlo k tomu, že odvolací soud ve svém rozhodnutí učinil závěry, které nemají oporu v dokazování provedeném nejen soudem prvního stupně, ale ani před tímto soudem druhého stupně, a proto jím učiněné skutkové a v důsledku nich i právní závěry nemají zákonem předepsaný podklad. Došlo tak k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (nález ze dne 24. 4. 2008 sp. zn. II. ÚS 455/2005, uveřejněný pod č. 74 ve sv. 49 Sb. nál. a usn. ÚS ČR) a odvolacím soudem tak nebyly respektovány základní povinnosti zajišťující spravedlivé rozhodnutí, v čemž je nutné shledávat podstatnou vadu a vážné pochybení, pro které napadené rozhodnutí nemohlo obstát.

Nejvyšší soud ze všech rozvedených důvodů, v důsledku porušení postupu podle § 259 odst. 3 tr. ř. způsobem, jak byl shora zjištěn a rozveden, považuje rozhodnutí odvolacího soudu navíc i za tzv. překvapivé rozhodnutí, neboť při nerespektování základních zásad vyplývajících z § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 259 odst. 3 tr. ř., event. § 125 tr. ř. nese uvedené rozhodnutí odvolacího soudu znaky libovůle. Tak je tomu právě tehdy, když se odvolací soud odchýlí od hodnocení důkazů provedeného soudem prvého stupně a tyto důkazy hodnotí jinak, aniž by je sám opakoval nebo doplnil. Jinými slovy, odchýlil-li se odvolací soud nejen od skutkových zjištění, jaká učinil soud prvého stupně na základě bezprostředně před ním provedených důkazů, ale také od právních závěrů z těchto zjištění vycházejících, a rozhodl sám bez jakéhokoli dokazování, aniž by jakýmkoli způsobem umožnil obviněnému se vyjádřit k jím nově nastolenému meritu věci, odepřel mu tímto postupem právo na spravedlivý proces ve smyslu již citovaných čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 36 odst. 1 Listiny (nález sp. zn. IV. ÚS 544/98, Ústavní soud ČR: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 15, str. 75, obdobně např. nález sp. zn. III. ÚS 93/99, tamtéž, sv. 14, str. 161).

Kromě tohoto zásadního pochybení, je však nutné vznést výhrady i k závěrům odvolacím soudem v napadeném rozhodnutí tvrzeným o tom, že v samotném počátku řízení došlo k neodstranitelné procesní vadě. Tu zřejmě, jak lze dovodit z odůvodnění napadeného rozhodnutí, shledává v tom, že policisté E. Č. a J. S., poté, co obviněný do protokolu o oznámení o přestupku napsal krom jiného, že „si policisté řekli o úplatek“, obviněného zajistili a předvedli na Místní oddělení Policie České republiky v H., kde byly činěny další úkony, ač podle odvolacího soudu měli přivolat příslušníky Inspekce Ministra vnitra České republiky.

K této úvaze odvolacího soudu, která nebyla jakkoli blíže vysvětlena, avšak z jejího obsahu je patrné, že směřuje do stadia před zahájením trestního řízení, je potřeba uvést, že ve smyslu § 157 odst. 1 tr. ř. a § 158 odst. 1, 2 tr. ř. v řízení před zahájením trestního stíhání působí z orgánů činných v trestním řízení zejména policejní orgány, které jsou nejen povinny přijímat oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, ale tato i prověřovat, stejně jako i ostatní podněty k trestnímu stíhání. Místní příslušnost policejních orgánů se odvozuje od místní příslušnosti soudů (viz § 18 tr. ř.), a proto je místně příslušný především ten policejní orgán, v jehož obvodu služební

působnosti byl trestný čin spáchán.

Podle § 158 odst. 1, 3 tr. ř. je policejní orgán povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětu jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele, je povinen též učinit nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti. O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dověděl.

Uváží-li se skutečnosti, jak probíhaly podle doložených podkladů v obsahu spisu v projednávané věci, je zřejmé, že hlídka ve složení E. Č. jako velitel hlídky a J. S. jako řidič v souladu se svými pravomocemi policistů Okresního ředitelství P., Dopravního inspektorátu v době od 19.30 hodin dne 7. 3. 2010 do 6.30 hodin dne 8. 3. 2010 vykonávali autohlídku v obvodu P. V rámci této služby provedli měření vozidla, v němž byl zjištěn obviněný. Ve způsobu jeho jízdy shledali přestupek, proto vozidlo obviněným řízené zajistili a vyplnili formulář „Oznámení (odevzdání) o přestupku (věci)“. Na jeho zadní stranu obviněný zapsal svůj výše vyjádřený nesouhlas s tím, že „policisté si řekli o úplatek“. V důsledku této skutečnosti, kterou policisté považovali za možný trestný čin, obviněného, zcela v souladu se svými právy a povinnostmi vyplývající ze shora citovaných ustanovení § 157 odst. 1, § 158 odst. 1, 2, 3 tr. ř., zajistili a předvedli na místně příslušné oddělení Obvodního ředitelství policie P., místní oddělení H. (viz č. l. 34, 35, 36). Zde službu vykonávající vrchní inspektor nprap. K. S. dne 8. 3. 2010 v 01.48 hodin sepsal „Úřední záznam o podání vysvětlení“, v němž P. B. podal podle § 61 odst. 1 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, vysvětlení (viz č. l. 16). Poté byl zpracován úřední záznam (č. l. 41) o tom, že věc byla oznámena obvodnímu státnímu zástupci pro Prahu 7, který stanovil, že se má věc prověřovat jako podezření z trestného činu křivého obvinění podle § 345 odst. 1, 3 písm. e) tr. zákoníku a že má být celý spisový materiál postoupen k prověření na Službu kriminální policie a vyšetřování Obvodní ředitelství Policie Praha 1. Tento policejní orgán také dne 17. 3. 2010 učinil „Záznam o zahájení úkonů trestního řízení“, provedl další úkony ve věci (viz úřední záznamy o podaných vysvětlení na č. l. 18 – 33), a poté bylo dne 31. 3. 2010 vydáno usnesení podle § 160 odst. 1 tr. ř. o zahájení trestního stíhání obviněného.

Ze všech těchto skutečností plyne, že jak policejní hlídka dopravního inspektorátu, tak i policista konající službu na Místním oddělení policie v H., konali úkony v souladu s tím, jak je uloženo policejním orgánům při zjištění a ověřování spáchaného činu. V žádném z těchto úkonů nelze dovozovat ani libovůli ani zneužití postavení policejního orgánu ani žádné jiné zpronevěření se služebním povinnostem. Rovněž postup E.Č., která jako velitel autohlídky rozhodla o tom, že obviněný bude převezen na prověření jeho písemného sdělení na místně příslušné oddělení policie, nebyl žádným excesem, ale zcela správným služebním postupem (viz § 157, § 158 tr. ř.).

Požadavek odvolacího soudu, že měla být věc nejprve prošetřena útvarem Ministerstva vnitra pro inspekční činnost, je zcela neopodstatněná, neboť tento útvar (nyní generální inspekce bezpečnostních sborů) se omezuje toliko na řízení o trestných činech policistů, a má tedy za úkol odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem je policista. O takovou okolnost by se jednalo jen v případě podezření, že se policisté dopustili trestného jednání. K takové skutečnosti však podle důkazů nedošlo, neboť jak z prověření konaného obecnou policií (viz důkazy uvedené shora) vyplynulo, prověřovalo se podezření, že se trestného činu dopustil obviněný, nikoliv zasahující policisté (k tomu viz nyní § 2 odst. 1, 2 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů). Příslušnému útvaru by věc přešla k šetření teprve tehdy, pokud by se prokázalo, že se obviněný jemu za vinu kladeného činu nedopustil, neboť v tom případě by jím sepsané prohlášení bylo pravdivé a svědčilo by to o porušení služebních povinností policistů. Takovému závěru však zjištěné okolnosti nenasvědčovaly.

Jestliže odvolací soud poukazoval na skutečnost, že příslušník Policie místního oddělení H. K. S. byl ve věci vyslechnut jako svědek, ač prováděl úkony před zahájením trestního stíhání ve smyslu § 158 tr. ř., neboť podle § 61 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zpracoval úřední záznam o podání vysvětlení P. B., je potřeba uvést, že k obsahu úředního záznamu o vysvětlení nesmí být vyslýchán policejní orgán, který ho pořídil, neboť by to znamenalo obcházení ustanovení trestního řádu, které slouží k úvaze, zda má být takový důkaz procesně proveden. Takovou osobu však lze jako svědka vyslechnout a její výpověď lze použít jako důkaz před soudem, jen pokud vypovídala o skutečnostech, o kterých se nedozvěděla z vysvětlení podaných podle § 158 odst. 3, 5 tr. ř. nebo § 61 odst. 1 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (rozhodnutí č. 26/1989 Sb. rozh. tr.). Je tedy možné připustit i takový výslech policisty a nelze jej bez dalšího jen formálně odmítnout.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud neshledal opodstatněnými úvahy odvolacího soudu o tom, že „v řízení od samotného počátku došlo k neodstranitelné procesní vadě“, protože takové okolnosti, jež by vykazovaly v napadeném rozhodnutí konstatované „vady“, z obsahu spisového materiálu nevyplývají. Dovolání nejvyššího státního zástupce považuje za důvodné, a proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. 5 To 47/2011, jakož i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, zrušil a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Praze přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Na odvolacím soudu, jemuž se uvedená věc vrací, bude, aby znovu v souladu s principy vyplývajícími z ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř., § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. a § 259 odst. 3 tr. ř., jež ve stávajícím řízení nedodržel, zachoval a v řádně provedeném řízení rozhodl o odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně tak, aby jeho postup nevyvolával výše naznačené pochybnosti a netrpěl výše vytknutými nedostatky.

Pokud odvolací soud po přezkoumání věci podle § 254 odst. 1 tr. ř. se neztotožní se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně, není oprávněn sám vytvářet závěry o skutkovém stavu věci, nýbrž může jen v odůvodnění svého rozhodnutí rozvést, proč jsou tato skutková zjištění vadná, v čem je třeba je doplnit, popř. k jakým důkazům je třeba přihlížet (srov. rozhodnutí č. 20/1997 Sb. rozh. tr.). Odvolací soud může v takovém případě vytknout vady při hodnocení důkazů, jichž se podle jeho názoru soud prvního stupně dopustil, zejména v případě nelogičnosti závěrů, opomenutí některých okolností apod. Není však oprávněn dávat mu závazné pokyny, k jakým závěrům má dojít při hodnocení jednotlivých důkazů (přiměřeně rozhodnutí č. 57/1984 Sb. rozh. tr.).

V dalším řízení bude na odvolacím soudu, aby posoudil použitelnost výpovědi svědka K. S., zejména zda se s ohledem na konkrétní skutečnosti, o nichž tento svědek vypovídal, jedná o důkaz, který může být v souladu se shora uvedenými pravidly použit či nikoliv. Pro takový závěr však musí být ve věci postupováno v souladu se zákonem, jak bylo výše uvedeno. Proto bude záležet na tom, jak bude výpověď svědka K. S. s ohledem na sdělované skutečnosti zhodnocena. Nelze ji tedy považovat za procesně neúčinnou bez takového zhodnocení jejího obsahu jen proto, že jako svědek vypovídá osoba, která jako policista předmětný úřední záznam zpracovala.

Jestliže v dovolání nejvyšší státní zástupce vytýkal nesprávnost úvah odvolacího soudu vztahujících se k právnímu posouzení jednání obviněného ve smyslu skutkové podstaty trestného činu křivého obvinění podle § 345 odst. 1, 3 písm. e) tr. zákoníku, je nutné připomenout, že odvolací soud mylně vytýkal soudu prvního stupně, že v popisu skutku neuvedl zjištění, že se měl obviněný činu dopustit v úmyslu přivodit trestní stíhání svědků a že se touto problematikou nezabýval. Je totiž potřeba uvést, že trestný čin křivého obvinění podle § 345 tr. zákoníku obsahuje dvě samostatné skutkové podstaty; ta, která je vyjádřena v odstavci 1, že se trestného činu křivého obvinění dopustí ten, kdo jiného lživě obviní z trestného činu, je samostatnou základní skutkovou podstatou. Podle § 345 odst. 2 tr. zákoníku se tohoto trestného činu dopustí ten, kdo jiného lživě obviní z trestného činu v úmyslu

přivodit jeho trestní stíhání, a z hlediska této její povahy jde o samostatnou skutkovou podstatu kvalifikovanou, tedy nikoli základní. Jedná se o odlišnou legislativní techniku, než která je jinak v trestním zákoníku obvyklá (obdobný způsob srovnej též u § 140 odst. 1, 2 tr. zákoníku), neboť neodkazuje na odstavec 1, ale jeho text znovu opakuje „kdo jiného lživě obviní z trestného činu“ a doplňuje jej slovy „v úmyslu přivodit jeho trestní stíhání“. Z uvedeného je patrné, že odlišení mezi těmito skutkovými podstatami spočívá v tom, zda pachatel lživým obviněním úmyslně směřoval k tomu, aby tomu, koho křivě obviňuje, přivodil trestní stíhání (odstavec 2), anebo tak činil bez tohoto záměru jen s vědomím, že tvrdí, že se jiný dopustil jednání naplňujícího skutkovou podstatu některého trestného činu (odstavec 1).

Jestliže v posuzované věci byl obviněný uznán vinným podle § 345 odst. 1, 3 písm. e) tr. zákoníku, je zřejmé, že byla použita základní samostatná skutková podstata podle odstavce 1, u níž se znak „úmyslu přivodit jinému trestní stíhání“ nevyžaduje. V kvalifikační podobě odstavce 3 písm. e) tohoto ustanovení je vystižena okolnost, že obviněný tak jednal vůči osobám, které plnily svou povinnost vyplývající z jejich zaměstnání.

Z uvedené dikce § 345 odst. 1 tr. zákoníku je zřejmé, že k jejímu naplnění postačí jen zjištění, že obviněný vědomě objektivně nepravdivě uvádí skutečnosti o tom, že jiná konkrétní osoba jednala či konala tak, že naplnila skutkovou podstatu trestného činu. Proto není potřeba pro naplnění znaků této skutkové podstaty zjišťovat, za jakým účelem či z jakého důvodu obviněný jiného křivě obvinil, neboť pro to, aby byla naplněna, postačí (na rozdíl od § 345 odst. 2 tr. zákoníku) jen skutkově prokázat, že se jednalo o lživé obvinění jiné osoby.

Nejvyšší soud proto v projednávané věci ve vztahu k okolnostem, které byly soudem prvního stupně objasněny a v popisu skutkových okolností uvedeny, neshledává nedostatky, které v odůvodnění napadeného rozhodnutí k právnímu posouzení vytýkal odvolací soud, ale shledává je dostatečnými pro závěr o naplnění znaků podle § 345 odst. 1, 3 písm. e) tr. zákoníku. Z těchto důvodů, pokud bude v rámci přezkumné činnosti odvolacího soudu dokazování v rozsahu, jak je provedl soud prvního stupně, shledáno dostatečným a ve skutkových zjištěních nebudou zjištěny žádné nedostatky ani co do správnosti postupu při hodnocení důkazů (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.), bude možné zjištěný skutek posoudit podle právní kvalifikace, jak byla použita soudem prvního stupně.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Neplatnost právního jednání (exkluzivně pro předplatitele)
- Prohlášení viny
- Hotové výdaje (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada nákladů (exkluzivně pro předplatitele)
- Právo na obhajobu (exkluzivně pro předplatitele)
- Ověření doručení avizovaného odůvodnění stížnosti
- Blanketní stížnost
- Bezplatná obhajoba
- Vazba (exkluzivně pro předplatitele)
- Ochranné léčení
- Hodnocení důkazů